

Yıl: 2, Sayı: 4, Eylül 2015, s. 358-367

INESJOURNAL

ULUSLARARASI EĞİTİM BİLİMLERİ DERGİSİ
THE JOURNAL OF INTERNATIONAL EDUCATION SCIENCE

Ayşe Derya IŞIK¹, Hüseyin UYSAL²,
Emine AKOSMANOĞLU³, Abdulhadi BİLİR⁴

İLKOKUL EĞİTİMİNİN YARATICI DÜŞÜNME BECERİLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ⁵

Özet

Eğitim ortamında kazandıran temel beceriler her alana aktarılabilen, kişinin farklı alanlardaki becerileri de kazanmasında ve başarısında önemli olan becerilerdir. Temel beceriler arasında bulunan yaratıcı düşünme becerisi de doğuştan gelen bir beceri olmasının yanında etkili bir eğitim ile düzeyi yükseltilebilen bir beceridir. Bu bakımdan aileye ve öğretmenlere düşen görev daha küçük yaşlardan itibaren çocukların yaratıcılık düzeylerini ortaya çıkarmak, yaratıcı düşünmeyi destekleyici etkinliklerle onların yeteneklerini geliştirmektir. Çünkü yaratıcılık sosyal hayat ve iş hayatında da aktif şekilde etkilidir. Özellikle temel eğitimin verildiği ilkokul yıllarında yaratıcı düşünme becerisinin kazandırılması da bireylerin yaşamını önemli derecede etkileyecektir.

Bu araştırmanın amacı ilkokul eğitiminin yaratıcı düşünme becerileri üzerindeki etkisini ortaya çıkarmaktır. Bu amaçla ilkokul 1, 2, 3 ve 4. Sınıflarda okuyan öğrencilerin yaratıcılık düzeyleri karşılaştırılmıştır. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada Bartın ili genelinde bulunan 2 okulun 1, 2, 3 ve 4. sınıflarında okuyan 157 öğrenci ile çalışılmıştır. Öğrencilerin yaratıcı düşünme becerileri Torrance Yaratıcı Düşünme Ölçeği Sözel Formu ile ölçülmüştür. Elde edilen veriler nonparametrik istatistik teknikler aracılığıyla analiz edilerek tablolaştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beceri eğitimi, Yaratıcılık, İlkokul eğitimi

¹ Yrd. Doç. Dr., Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi

² Öğrt. Gör., Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi

³ Öğrenci, Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi

⁴ Öğrenci, Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi

⁵ 28-31 Mayıs 2015 tarihlerinde Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi tarafından düzenlenen 7. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde kısa bir özeti Sözlü Bildiri olarak sunulmuştur.

EFFECT OF PRIMARY EDUCATION ON CREATIVE THINKING SKILLS

Abstract

Acquire basic skills in the educational environment can be transferred to all areas and they are important skills for people gain the skills and success in different areas. Creative thinking skills are innate skills and its level can be upgraded with effective training. In this regard, parents and teachers' task is to reveal the level of creativity of children and to develop their creative thinking skills by supporting activities since smaller age. Because creativity is effective in the social life and work life. Especially gaining creative thinking skills in the primary school that given the basic training, it will significantly affect the lives of individuals.

The purpose of this research is to ascertain the impact of elementary education on creative thinking skills. For this purpose, it compares the level of creativity of students at 1st, 2nd, 3rd and 4th grade. Survey model of quantitative research methods were used in the research. In research, it has been working with 157 students at 1st, 2nd, 3rd and 4th grade in 2 schools located in Bartın. Creative thinking skills of students is measured Torrance Creative Thinking Scale verbal Form. The data obtained were analyzed through non-parametric statistical techniques and tabulated.

Keywords: Skills training, creativity, primary education

GİRİŞ

Eğitim, toplumların bugünü ve yarını etkileyen bir bilim dalıdır. Bilim ve teknolojiye yaşanan değişimler, eğitim alanında yapılan araştırmalar gibi birçok etken eğitim ortamlarını etkilemekte ve eğitim ürünü olan bireylerden beklentileri değiştirmektedir. Günümüzde sorgulayan, araştıran, problem çözebilen, girişimci, yaratıcı düşünceler üretebilen bireyler yetiştirmek öncelikle hale gelmiştir. Bu bakımdan eğitim ortamlarında beceri eğitimine önem verilmektedir.

Yaratıcılık hakkında yapılan birçok araştırma ile yaratıcı düşünmeyi etkileyen değişkenlerin neler olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Yaratıcı düşünme becerilerini etkileyen değişkenleri belirlemeye yönelik yapılan çalışma sonuçları incelendiğinde en çok göze çarpan değişkenlerin cinsiyet, zeka, yaş, öğrencinin sosyo-ekonomik durumu, anne ve babasının eğitim durumu, devlet okulu ya da özel okula devam etme durumları gibi değişkenler olduğu görülmüştür.

Yapılan araştırmaların çoğunda yaratıcı düşünme becerilerinin cinsiyete bağlı olarak değişmediği belirlenmiştir (Freland ve Moran, 1987, Ömeroğlu, 1986, Mehrotra ve Sawyers, 1989, Öncü, 2003, Yıldız ve diğerleri, 2003, Koray ve diğerleri, 2004, Gönen ve diğerleri, 2011, Yontar Toğrol, 1999). Aktamış ve Can (2007) fen öğretmen adaylarının zekâ ile yaratıcılık arasında ilişki olduğuna yönelik yüksek düzeyde inanca sahip olduklarını belirlemiştir. Zekâyâ bağlı olarak yaratıcılık potansiyelinin benzer paralellikte yükselmediği, düşük ve pozitif bir ilişki olduğu belirlenmiştir (Ömeroğlu, 1986, Yontar Toğrol, 1999, Şahin, 2014, Ogurlu, 2014). Yapılan çalışmaların birçoğunda anne baba eğitim durumunun çocukların yaratıcı düşünme becerileri üzerinde etkisinin olduğu, anne baba eğitim durumunun yüksek olmasının çocuğunun yaratıcı düşünme becerilerinin de yüksek olmasına neden olduğu belirlenmiştir (Davaslıgil, 1994, Yılmaz, 1997, Arslan ve diğerleri, 1997, Öztunç, 1999). Yapılan araştırmalarda okul öncesi eğitime devam eden çocukların yaratıcı düşünme becerilerinin daha gelişmiş olduğu ortaya konmuştur (Arslan ve diğerleri, 1997, Yıldız ve diğerleri, 2003). Okulun ya da öğrencinin sosyo-ekonomik durumu iyileştikçe öğrencinin yaratıcı düşünme becerilerinin de

geliştiği birçok araştırmada ortaya konmuştur (Aral, 1990, Akdoğan, 1992, Yontar Toğrol, 1999, Yıldız ve diğerleri, 2003, Öztunç, 1999).

Tüm bunların yanında çocuklarımız genellikle 5 yaşından itibaren okula başlamakta ve eğitim almaktadır. Birçok bilim insanı özellikle Türkiye’de uygulanan programların yoğun olması, öğretmenlerin bu yoğun programa rağmen yıl içinde konuları yetiştirmeye zorlanmaları, bilgi yüklü programlar yüzünden ders saatlerinin yeterli olmaması ve etkinlik yapacak fırsat bulunmadığı gerekçeleri ile yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmede yetersiz olduğunu vurgulamıştır (Atkinci, 2001, Rıza, 2004, Işık, 2013). Aktamış ve Can (2007) yaptığı araştırma ile fen öğretmeni adaylarının “okulun yaratıcılığı desteklemediği” yönünde yüksek düzeyde inanca sahip olduğunu belirlemiştir.

Dünya’daki değişim ve gelimler Türk Milli Eğitim sisteminin düzenlenmesi gerekliliğini doğurmuş buna paralel olarak 2005 tarihinde hem tüm derslerin öğretim programları hem de eğitim öğretim yaklaşımı değiştirilmiştir. Türk Milli Eğitim sistemin genel amaçları arasında yaratıcı bireyler yetiştirme bulunmaktadır. Bunun yanında derslerin öğretim programlarının genel amaçları arasında da yaratıcı düşünme becerilerini geliştirme hedefi bulunmaktadır. Razon (1990) uygun şekilde düzenlenmiş eğitim ortamları ile öğrencilerdeki gizli güçlerin ortaya çıkartılabileceğini ve bu eğitime erken yaşta başlanması gerektiğini belirtmektedir. Bu durum birçok çalışmada ortaya çıkartılmıştır (Hui ve Lau, 2004, Yenilmez ve Yolcu, 2007, Işık, 2010) Bu bakımdan özellikle okul öncesi eğitim kurumlarına ve ilkokula devam eden çocukların birçok yeteneği uygun ortamların düzenlenmesi ile ortaya çıkarılabilmektedir.

Bu araştırmanın amacı ilkokul eğitiminin yaratıcı düşünme becerileri üzerindeki etkisini ortaya çıkarmaktır. Bu amaçla ilkokul 1, 2, 3 ve 4. Sınıflarda okuyan öğrencilerin yaratıcılık düzeyleri karşılaştırılmıştır.

YÖNTEM

Bu bölümde çalışmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları ve veri analiz yöntemleri açıklanmaktadır.

Araştırmanın modeli

İlkokul öğrencilerinin yaratıcılık düzeylerini ölçerek ilkokul eğitiminin yaratıcı düşünme üzerindeki etkisini belirleme amacıyla yapılan bu araştırmada genel tarama modeli kullanılmıştır (Karasar, 2005). Araştırma, mevcut durumu ortaya çıkarmayı ve etraflıca açıklamayı hedeflediğinden betimsel bir çalışmadır (Çepni, 2005).

Çalışma grubu

Araştırma, Bartın ili genelinde bulunan 2 okulun 1, 2, 3 ve 4. sınıflarında okuyan öğrencilerin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunda bulunan öğrencilere yönelik ayrıntılı bilgiler Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1. Çalışma Grubu

Sınıflar	A Okulu		B Okulu		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
1. Sınıf	17	25,4	15	16,7	32	20,4
2. Sınıf	15	22,4	23	25,6	38	24,2
3. Sınıf	19	28,4	27	30,0	46	29,3
4. Sınıf	16	23,9	25	27,8	41	26,1
Toplam	67	100,0	90	100,0	157	100,0

Tablo 1'deki verilerde de görüldüğü gibi araştırmanın çalışma grubunda 32 (%20,4) 1. sınıf öğrencisi, 38 (%24,2) 2. sınıf öğrencisi, 46 (%29,3) 3. sınıf öğrencisi ve 41 (%26,1) 4. sınıf öğrencisi olmak üzere toplam 157 öğrenci bulunmaktadır.

Veri toplama aracı

Öğrencilerin yaratıcı düşünme becerileri Torrance Yaratıcı Düşünme Ölçeği Sözel Formu ile ölçülmüştür. Ölçekte öğrencilerin yaratıcı düşünme düzeylerini ölçebilmek üzere yedi etkinlik bulunmaktadır:

1. Soru Sorma: Verilen resimde olan durumu belirlemeye yönelik sorular oluşturma etkinliğidir.
2. Nedenleri Tahmin Etme: Verilen resimdeki olayın nedenlerini tahmin etme etkinliğidir.
3. Sonuçları Tahmin Etme: Verilen resimdeki olayın sonucunda oluşabilecekleri tahmin etme etkinliğidir.
4. Ürün Geliştirme: Verile oyuncakçı daha farklı ve daha eğlenceli hale getirebilmek için yapılacakları listelemeyi içeren bir etkinliktir.
5. Alışılmadık Kullanımlar: Verilen nesnenin günlük hayattaki farklı kullanımlarını listelemeyi içeren bir etkinliktir.
6. Alışılmamış Sorular: Verilen nesne ile ilgili daha önce düşünülmemiş soruları sorabilmeyi amaçlayan bir etkinliktir.
7. Sadece Düşünün ve Varsayın (Farz Edin Ki): Günlük hayatta karşılaşamayacağımız bir durumun oluştuğunu farz ederek sonuçlarına yönelik tahminlerde bulunma etkinliğidir.

Torrance yaratıcı düşünme testinin uygulanması sırasında öğrenciler, her bölümde cevaplamaya aynı anda başlamışlar, her etkinlik için ayrı ayrı süre tutulmuş ve süre bitiminde öğrenciler etkinliği aynı anda bitirmişlerdir.

Öğrencilerin akıcılık puanı hesaplanırken öğrencinin verdiği her uygun cevaba 1 puan verilmiştir. Esneklik puanı hesaplanırken, öğrencilerin verdikleri cevaplar kategorilendirilmiş ve oluşan her kategoriye 1 puan verilmiştir. Orijinallik puanlarının hesaplanmasında ise tüm öğrencilerin %5'ini oluşturan 9 kişi ya da daha fazlası tarafından verilen tüm yanıtlara 0 puan, %2'si ile %4,99 'u arasında değişen oranı yani 4-9 kişi tarafından verilen yanıtlara 1 puan ve %2'sinden azını oluşturan 3 kişi tarafından oluşturulan cevaplara ise, 2 puan verilmiştir. Her bir etkinlik için ayrı ayrı hesaplanan puanlar toplanarak akıcılık, esneklik ve orijinallik puanları oluşturulmuş, bu puanların toplanması ile öğrenciye ait yaratıcılık puanı elde edilmiştir.

Test, Türkçeye Sungur (1988) tarafından çevrilmiştir. Türk örnekleme üzerinde testin güvenilirlik ve geçerlik çalışması da Sungur (1988) tarafından yapılmıştır. Tezci (2002; 154)'nin aktardığına

göre Sungur (1988) test-tekrar test yöntemiyle yaptığı güvenirlik çalışmasında 0,80 ile 0,90 arasında korelasyon katsayıları bulmuştur.

Veri analiz yöntemleri

Her öğrenciye ait akıcılık, esneklik, orijinallik ve yaratıcılık puanları SPSS 20 paket programına aktarılarak analizler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler normallik varsayımını sağlamadığı için analizler nonparametrik testlerden Kruskal Wallis testi kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı ile öğrencilerin akıcılık, esneklik, orijinallik ve yaratıcı düşünme puanları elde edilmiştir. İlkokul eğitiminin yaratıcı düşünme becerileri üzerindeki etkisini belirlemek için elde edilen puanlar sınıf değişkenine göre analiz edilmiştir.

Öğrencilerin yaratıcı düşünme becerileri ölçeğinin akıcılık alt alanından aldıkları puanların analiz sonuçları Tablo 2’de gösterilmektedir.

Tablo 2. Akıcılık Puanlarına ait Analiz Sonuçları

Akıcılık Puanları	N	\bar{X}	S	Sıra Ortalaması	Sd	X^2	P	Anlamlı Fark
1. sınıf	32	14,31	4,77	42,69	3	42,126	0,000	1.sınıf-2.sınıf,
2. sınıf	38	19,39	10,27	65,58				1.sınıf-3.sınıf,
3. sınıf	46	22,96	8,78	90,54				1.sınıf-4.sınıf,
4. sınıf	41	26,85	10,23	106,83				2.sınıf-3.sınıf,
								2.sınıf-4.sınıf,
								3.sınıf-4.sınıf

Elde edilen veriler göre öğrencilerin sınıf düzeyleri yükseldikçe yaratıcı düşünme becerileri ölçeğinin akıcılık alt alanından aldıkları puanların anlamlı biçimde arttığını göstermektedir ($X^2=42,126$, $p<0,050$). Bu durum ilkökul eğitiminin öğrencilerin akıcı düşünme becerileri üzerinde olumlu etkisinin olduğunu göstermektedir. Elde edilen sonucun oluşmasında öğrencilerin düşünme becerilerinin yanında okuma, anlama ve yazma becerilerinin de etkisinin olduğu düşünülmektedir. Veri toplama aşamasında her etkinlik öğrencilerin sınıf farkı gözetmeksizin aynı sürede uygulanmıştır. Veri toplama aracının en önemli özelliği, öğrencilerin düşüncelerini yazarak aktarmalarıdır. Akıcılık puanları hesaplanırken de öğrencinin konu ile ilgili ifade ettiği (yazdığı) düşünce sayısı önemlidir. Elbette birinci sınıf öğrencisinin belli bir sürede yazabileceği kelime sayısı diğer sınıflardaki öğrencilerin aynı sürede yazabileceği kelime sayısı arasında fark olması beklenen bir durumdur. Sınıf seviyesinin yükselmesi ile yazma becerilerinin de yükselmesi ve elde edilen sonucun ortaya çıkması beklenene bir durumdur.

Öğrencilerin veri toplama aracından aldıkları esneklik puanlarının analiz sonuçları Tablo 3’te gösterilmektedir.

Tablo 3. Esneklik Puanlarına ait Analiz Sonuçları

Esneklik Puanları	N	\bar{X}	S	Sıra Ortalaması	Sd	X^2	P	Anlamlı Fark
1. sınıf	32	8,31	2,97	48,38				
2. sınıf	38	10,13	4,52	66,57	3	29,803	0,000	1.sınıf-3.sınıf, 1.sınıf-4.sınıf,
3. sınıf	46	12,13	4,13	92,41				2.sınıf-3.sınıf, 2.sınıf-4.sınıf
4. sınıf	41	12,61	3,97	99,38				

Elde edilen veriler 1. sınıfa devam eden öğrenciler ile 2. sınıfa devam eden öğrencilerin ve 3. sınıfa devam eden öğrenciler ile 4. sınıfa devam eden öğrencilerin yaratıcı düşünme becerileri ölçeğinin esneklik alt alanından aldıkları puanların benzer düzeyde olduğunu göstermektedir. Fakat 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin esneklik puanları ile 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin esneklik puanları arasında anlamlı derece farklılık bulunmaktadır ($X^2=29,803$, $p<0,050$). Esneklik puanları hesaplanırken öğrencilerin verdikleri cevapları kategorilere ayrılmakta ve öğrenci ne kadar farklı kategorilerde cevaplar vermişlerse o kadar yüksek puan almaktadırlar. Elde edilen veriler, öğrencilerin ilkokul seviyesinde 2 farklı seviyede esnek düşünme becerisine sahip olduğunu ve sınıf seviyesi yükseldikçe esnek düşünme becerisinin de yükseldiğini göstermektedir.

Öğrencilerin veri toplama aracından aldıkları orijinallik puanlarının analiz sonuçları Tablo 4'te gösterilmektedir.

Tablo 4. Orijinallik Puanlarına ait Analiz Sonuçları

Orijinallik Puanları	N	\bar{X}	S	Sıra Ortalaması	Sd	X^2	P	Anlamlı Fark
1. sınıf	32	8,50	4,47	48,39				
2. sınıf	38	13,24	12,58	66,11	3	29,869	0,000	1.sınıf-3.sınıf, 1.sınıf-4.sınıf,
3. sınıf	46	19,20	13,57	93,64				2.sınıf-3.sınıf, 2.sınıf-4.sınıf
4. sınıf	41	19,37	10,50	98,41				

Elde edilen veriler 1. sınıfa devam eden öğrenciler ile 2. sınıfa devam eden öğrencilerin ve 3. sınıfa devam eden öğrenciler ile 4. sınıfa devam eden öğrencilerin yaratıcı düşünme becerileri ölçeğinin orijinallik alt alanından aldıkları puanların benzer düzeyde olduğunu göstermektedir. Fakat 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin orijinallik puanları ile 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin orijinallik puanları arasında anlamlı derece farklılık bulunmaktadır ($X^2=29,869$, $p<0,050$). Orijinallik puanları hesaplanırken öğrencilerin verdikleri cevaplar diğer öğrenciler ile karşılaştırılmakta, öğrenciler diğerlerinden ne kadar farklı cevaplar oluşturmuşlarsa o kadar yüksek puan almaktadırlar. Elde edilen veriler, öğrencilerin ilkokul seviyesinde 2 farklı seviyede orijinal düşünme becerisine sahip olduğunu ve sınıf seviyesi yükseldikçe orijinal düşünme becerisinin de yükseldiğini göstermektedir.

Öğrencilerin veri toplama aracından aldıkları yaratıcı düşünme becerileri puanlarının analiz sonuçları Tablo 5'te gösterilmektedir.

Tablo 5. Yaratıcı Düşünme Puanlarına ait Analiz Sonuçları

Yaratıcı Düşünme Puanları	N	\bar{X}	S	Sıra Ortalaması	Sd	X^2	p	Anlamlı Fark
1. sınıf	32	31,13	10,95	44,08				
2. sınıf	38	42,87	26,63	64,67	3	39,053	0,000	1.sınıf-3.sınıf, 1.sınıf-4.sınıf, 2.sınıf-3.sınıf, 2.sınıf-4.sınıf
3. sınıf	46	54,28	24,79	93,45				
4. sınıf	41	58,83	23,08	103,33				

Elde edilen veriler 1. sınıfa devam eden öğrenciler ile 2. sınıfa devam eden öğrencilerin ve 3. sınıfa devam eden öğrenciler ile 4. sınıfa devam eden öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin benzer düzeyde olduğunu göstermektedir. Fakat 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin yaratıcı düşünme puanları ile 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin yaratıcı düşünme puanları arasında anlamlı derece farklılık bulunmaktadır ($X^2=39,053$, $p<0,050$). Yaratıcı düşünme becerisi bireyin akıcı, esnek ve orijinal düşünme becerisinden oluşmaktadır. Bu bakımdan yaratıcı düşünme puanları hesaplanırken, ölçeğin akıcılık, esneklik ve orijinallik alt alanlarından aldığı puanlar toplanır. Elde edilen veriler, öğrencilerin ilkökul seviyesinde 2 farklı seviyede yaratıcı düşünme becerisine sahip olduğunu ve sınıf seviyesi yükseldikçe yaratıcı düşünme becerisinin de yükseldiğini göstermektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

İlkokul eğitiminin öğrencilerin yaratıcı düşünme beceri üzerindeki etkisini belirleme amacıyla yapılan bu çalışmada akıcılık, esneklik ve orijinallik puanları ile yaratıcı düşünme becerilerinin sınıfa bağlı olarak değişim gösterdiği belirlenmiştir. Sınıf seviyesi arttıkça öğrencilerin düşünme becerileri puanları da artmaktadır.

Öğrencilerin yaratıcı düşünme becerileri ölçeğinin alt alanı olan akıcı düşünme puanlarının sınıf seviyesine bağlı olarak anlamlı bir biçimde farklılaştığı görülmüştür. Bu durumun öğrencilerin dil becerilerindeki özellikle yazma becerilerindeki gelişimden kaynaklandığı düşünülmektedir. Öğrencilerin esneklik ve orijinallik alt alanları puanları ve yaratıcı düşünme puanlarının ise 2 farklı seviyeden oluştuğu ve bu seviyeler arasında anlamlı farklılıklar olduğu belirlenmiştir. 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden oluşan grubun esneklik, orijinallik ve yaratıcı düşünme becerileri puanları, 1. ve 2. sınıf öğrencilerinden oluşan grubun puanlarından anlamlı derecede yüksektir.

Elde edilen sonuçlar ilkökul eğitimi döneminde öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin geliştiğini göstermektedir. Bu durumun oluşmasında verilen eğitimin, sınıf içi etkinliklerin, öğretim programının hedeflerinin rolü olabileceği gibi öğrencilerin zihinsel ve dilsel beceriler başta olmak üzere birçok yönden gelişmesinin de payı olabilir.

Yapılan birçok çalışmada yaş değişkeninin yaratıcı düşünme becerilerini etkilemediği ortaya konmuştur (Ömeroğlu, 1986, Mehrotra ve Sawyers, 1989). Rıza (2004) kişinin yaşı arttıkça daha fazla bilgi ve beceriyi öğrendiğini, bu sayede birçok şey için düşünmeden, yapılması gerekeni yapma eğilimi içine girdiğini, bu durumun günlük hayatta birçok işin yapılmasında zaman kazandırdığını fakat bir yanda da yaratıcı düşünceler elde etmeyi hatta düşünmeyi engellediğini belirtmektedir.

Atkıncı (2001), yaptığı çalışmada, ilköğretim 1. ve 5. sınıf öğrencilerinin Torrance Yaratıcı Düşünme Testi yardımıyla elde edilen yaratıcı düşünme puanlarını karşılaştırmıştır. Araştırma sonunda akıcılık, esneklik, orijinallik, detaylandırma (zenginleştirme) ve toplam puanlar bakımından iki grup arasındaki karşılaştırmada birinci sınıflar lehine anlamlı sonuçlar elde etmiştir. Hui ve Lau (2006), drama eğitiminin Hong Kong' ta bulunan öğrencilerin yaratıcı düşünme, bilgilendirme ve anlatma yeteneklerine etkisini araştırdıkları çalışmayı 1. ve 4. sınıfta bulunan öğrencilerle yürütmüşlerdir. 4. sınıfların çizim puanlarının 1. Sınıflara göre anlamlı derecede yüksek, farklı düşünme puanlarının ise düşük olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Torrance (1963; akt. Yontar, 1993, 22-23) çocuklardaki yaratıcı potansiyelin gelişimi ile ilgili olarak 3-18 yaş grubu çocuklar üzerinde uzun süreli izleme çalışmalarının da yer aldığı birçok araştırma yapmış ve bu çalışmalarda Torrance Yaratıcı Düşünme Testini kullanmıştır. Araştırmalar sonunda yaratıcılığın gelişimini genelde yaşla birlikte artan fakat bazı yaşlarda inişler gösteren bir gelişim eğrisi gösterdiği belirlenmiştir.

Bal (2014) yaptığı çalışma ile Türkçe dersi öğretim programını yaratıcı düşünme eğitimi açısından incelemiş ve ilkokul öğrencilerine yönelik ilk 3 kademe de az sayıda kazanıma yer verilmesine rağmen 4. ve 5. sınıf seviyesinde daha çok kazanıma yer verildiğini belirlemiştir. Erdoğan (2014) İlkokul 1-4 sınıflar Türkçe Dersi Öğrenci çalışma kitaplarındaki etkinlikleri yaratıcı düşünme eğitimi açısından incelediği çalışmasında 2. sınıf kitaplarında etkinliklerin 1/3'ünün diğer sınıflara ait ders kitaplarındaki etkinliklerin ise yarısına yakınının yaratıcı düşünme becerisi gerektirdiğini ve öğretmenlerin ders kitaplarındaki yaratıcı düşünmeye yönelik etkinlik sayısını yeterli düzeyde bulduğunu belirlemiştir. Erdoğan'ın (2014) çalışmasında özellikle dikkati çeken başka bir bulgu ise her sınıf düzeyinde benzer oranlarda yaratıcı düşünme becerisi gerektiren etkinlik olmasına rağmen sınıf düzeyi arttıkça etkinlik sayısının artmasından dolayı sınıf düzeyi arttıkça öğrencilerin daha çok yaratıcı düşünme becerisi gerektiren etkinliklerle karşılaşmasıdır.

Yaratıcı düşünme becerilerinin geliştirilmesinde dil becerilerinin önemli rolü olduğu düşünülmektedir. Bu bakımdan temel eğitimde dil becerilerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Literatür incelendiğinde yaş değişkeni ve ilkokul eğitiminin yaratıcı düşünme becerileri üzerindeki etkisi ile ilgili farklı sonuçlara ulaşılmış çalışmalar bulunduğu belirlenmiştir. Bu bakımdan elde edilen sonuçların farklı araştırmalarca teyit edilmesi gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Akdoğan, E. (1992). İlkokul İkinci Sınıfa Devam Eden Çocukların Yaratıcılık Düzeyleri İle Ailelerin Sosyo-Ekonomik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aktamış, H. ve Can, B.T. (2007). Fen Öğretmen Adaylarının Yaratıcılık İnançları, E-Journal of New World Sciences Academy, 2 (4), 484-499.
- Aral, N. (1990). Alt ve Üst Sosyo-Ekonomik Düzeydeki Dokuz Yaş Grubu Kız ve Erkek Çocukların Yaratıcılıklarını Etkileyen Bazı Faktörler Üzerinde Bir Araştırma. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

- Arslan, E., Aktan, E. ve Kamaraj, I. (1997). Anaokulu Eğitiminin Yaratıcılık ve Yaratıcı Problem Çözme Becerisi Üzerindeki Etkisi. M. Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 9, 37-48.
- Atkıncı, H. (2001). İlköğretim Birinci Kademe Eğitim Programlarının Yaratıcı Düşünmenin Gelişmesine Etkileri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bal, B. (2014). Türkçe Dersi Öğretim Programında Yaratıcı Düşünme. Turkish Studies, 9(9), 247-257.
- Çepni, S. (2005). Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş. Trabzon: Erol Ofset.
- Davashgil, Ü. (1994). Anksiyete Düzeyi ve Aile Tutumlarının Yaratıcı Düşünmeye Olan Etkileri, Prof. Dr. Nazım Terzioğlu Basım Atölyesi, İstanbul.
- Erdoğan, T. (2014). İlkokul 1-4. Sınıflar Türkçe Dersi Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki Etkinliklerin Yaratıcı Düşünme Becerisi Açısından İncelenmesi ve Sınıf Öğretmenlerinin Bu Etkinliklere İlişkin Görüşleri. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 23, 25-58.
- Freeland, S. H. ve Moran, J. (1987). Gender Effects in Preschool Childrens' Creativity. U.S.: Oklahoma.
- Gönen, M., Yıldız Çiçekler, C., Akyüz, E., Çelik Arslan, A. ve Baydemir, G. (2011). 5 Yaşındaki Çocukların Yaratıcılık Düzeylerinin İncelenmesi, E-Journal of New World Science Academy, 6(1), 1185-1195.
- Hui, A. and Lau, S. (2006). Drama Education: A Touch of the Creative Mind and Communicative Expressive Ability of Elementary School Children in Hong Kong. Thinking Skills and Creativity, 1(1), 34-40.
- Hui, A. ve Lau, S (2004). Drama Education: A Touch of The Creative Mind and Communicative Expressive Ability of Elementary School Children in Hong Kong. *Thinking Skills and Creativity*, 1 (1), April, 2006, 34-40.
- Işık, A. D. (2010). *Bilişim Teknolojileri Dersi İçin Oluşturmacı Yaklaşım Doğrultusunda Hazırlanan Öğrenme Paketinin Etkileri*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Işık, A.D. (2013). Sınıf Öğretmenlerinin Yaratıcı Bireyler Yetiştirmede Görev ve Sorumlulukları. *International Journal of Social Science*. 6(6), 585-601. Doi number: <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS1611>.
- Karasar, N. (2005). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Koray, Ö. (2004). Fen Eğitiminde Yaratıcı Düşünmeye Dayalı Öğrenmenin Öğretmen Adaylarının Yaratıcılık Düzeylerine Etkisi. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 10 (40), 580-599.
- Mehrotra, J. ve Sawyers, J. (1989). Sociocultural Influences on Creativity of Preschoolers in India. USA: Virginia.

- Ogurlu, Ü. (2014). Çocuklarda Zeka ve Yaratıcılık İlişkisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11 (27), 337-348.
- Ömeroğlu, E. (1986). Anaokuluna Giden Beş-Altı Yaşındaki Kız ve Erkek Çocuklarının Zeka ve Yaratıcılık Seviyeleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi*. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Öncü, T., (2003), Torrance Yaratıcı Düşünme Testleri Şekil Testi Aracılığıyla 12-14 Yaşları Arasındaki Çocukların Yaratıcılık Düzeylerinin Yaş ve Cinsiyete Göre Karşılaştırılması. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 1 (43), 221-237.
- Öztunç, M. (1999). Yaratıcı Düşünce Üzerinde Ailenin Etkisi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Razon, N. (1990). Yaratıcılığı Geliştirici Oyunla Eğitim. *Çağdaş Eğitim*, 213-221.
- Rıza, E. T. (2004). *Yaratıcılığı Geliştirme Teknikleri*. (3. bs.). İzmir: Birleşik Matbaa.
- Sungur, N. (1988). Yaratıcı Sorun Çözme Programının Etkililiği: EYT Öğrencilerine İlişkin Bir Araştırma. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi.
- Şahin, F. (2014). Yaratıcılık – Zekâ İlişkisi: Yeni Deliller. *İlköğretim Online*, 13 (4), 1516-1530.
- Tezci, E. (2002). Oluşturmacı Öğretim Tasarım Uygulamasının İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Yaratıcılıklarına ve Başarılarına Etkisi. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yenilmez, K. ve Yolcu, B (2007). Öğretmen Davranışlarının Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişimine Katkısı. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 18, 95-105.
- Yıldız, V., Özkal, N. ve Çetingöz, D. (2003). Okulöncesi Eğitimi Alan ve Almayan 7-8 Yaş Grubu Çocuklarda Yaratıcı Potansiyelinin Değerlendirmesi, *Ejer*, 13, 129-137.
- Yılmaz, S. (1997). Erken Çocukluk Gelişiminde Anne Çocuk Eğitim Programının Çocuklarda Yaratıcılığa Etkisi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yontar Toğrol, A. (1999). Yaratıcı Düşünme Testi- Çizim Ürünü'nün Türk Örneklemelerinde Kullanımı. *Eğitim ve Bilim*, 23 (112), 45-51.
- Yontar, A. (1993). İnsanda Yaratıcılığın Gelişimi. *Yaratıcılık ve Eğitim içinde sayfa 15-29* (Ed. Ataman, A.). *Türk Eğitim Derneği XVII. Eğitim Toplantısı*, 25-26 Kasım 1993.